

FÜGGETLEN LAPOK

Megjelennek minden nap.

Az előfizetési pénzt
s a lap kezelését illető minden tárgyak
a kiadó-hivatallalhoz (Első magyar egye-
sületi könyvnyomda, 3 Korona-utca, 18.
sz. a.) intézendők.
A postamentlen levelek el nem fo-
gadhatnak.

Előfizetési ár:

egész évre 20 frt., félévre 10 frt., ne-
gyedévre 5 frt.
Beíratási díj: 6-hasábos petit-sor
5 kr., bélyegdíj minden beíratásért 30 kr.
A „nyit-tör“-ben
4-hasábos petit-sor 20 kr.

Rendkívüli előfizetés

FÜGGETLEN LAPOK

következő folyamára.

Május-juniusi 2 hónapra 3 ft. 40 kr.
Május-juliusi 1/2 évre 5 " — "
Május-szeptemberi 5 hóra 8 " 40 "

A „Függ. Lapok“ kiadó-hivatalla.

Bécs, május 27.

(V.) Városunk utcáin a nép hul-
lámzása, mely Mühlfeld koporsójá-
tól jön, még az esti órákban sem lát-
szik csöndre hajlani. A temetés fényes,
eklatans volt. Azon utcákban, hol a
gyászmenet haladt, a légszusz lampák
meggyújtattak. A ravatalon fekvő ha-
lott összetett kezeiben feszületet tar-
tott. A Dorottya-utca 1 számú házban
lvó irodája, mely Giskra miniszter
rendelete szerint egyszersmind a rava-
tal színhelye volt, fekete szőnyegekkel
volt bevonva. A szoba közepén az
emelvény, ezimerekkel, érc koporsóval
s a tetemmel, mely két kandelabrum
között csipkeszemföld alatt feküdt.

A reggeli órákban egy rosakaratu
lír nagy sensatiót keltett Bécs minden
rétegében.

Azt mondták, hogy a sz. Istváni
plébános megtagadta a beszterlést.
Képzeltetik önök, az ártatlan plébá-
nos, mennyi gyűlölködésnek lett tár-
gya. Csakhamar kiszült azonban, hogy
az egész hír hazugság Mühlfeld tete-
me Sz. Istvánban beszterletett.

Ennyit elkelle mondanom a „Függ.
Lapok“ olvasóinak levelezői tisztémél
fogva. Ha valaki gyöngéd érzetében
fenakadna, hogy Mühlfeld haláláról egy
kath. lapban még említés is tétetik, ne
feledje, hogy ezen halál itt Bécsben a
napnak eseménye, de továbbá azt is,
hogy fölöttünk iténi csak is az örök
bíró igazságának és kegyelmének joga.
Qui autem judicat, Dominus est, mondá
a nemzetek szent apostola.

Végre is, hitünk az események fo-
lyásán megnyugodni készlet.

Isten kormányozza, vezeti egyháza
sorsát emberek által, s ha olykor
romboló elemeket léptet a szintér-
re, kitudja, nem szeretetének küldöttei-
ezek?

A vallási törvények fejedelmileg
szentesítve, a hivatalos lapok hasáb-
jain teljes szövegben közöltetnek.
Sokan merész álmoknak engedék
át magukat, s igen biztak az uralkodó-
ház szorosan katolikus szellemében,
s azért sehogy sem akarták elhinni,
hogy a vallási törvények szentesítést
nyernek.

Az is igaz, hogy az egyházellen-
ségi gyanuba hozták a papságot a reak-
tív, sőt Poroszországgal való nexu-
sok miatt. De ez valótlan ámitás volt.
Okot erre a linzi püspöknek itt ná-
lunk nagy zajt keltett körlevele adott.

Mindéz azonban inkább csak mel-
lékes és kedélyi része a fontos ügy-
nek, mely mint az új állam és új tör-
vényhozás most már codifikált ténye,
a dolgok új rendét fogja eredményezni
az egyház és állam közötti jogviszony-
latban is.

En azt tartom, az új állapot mel-
lett a vallás szent érdeke csak nyerhet.
A kiváltság, mely Ausztriában az
egyházat jelen sorsára juttatá, előnyös
soha sem volt, s inkább szertartásos
külbségeken állott, sem mint a val-
lás elvek meggyőződéshű tisztelétén.

Csak szabadság kell az egyháznak,
semmi egyéb, hogy erjét, mely a val-
lás belső hatalma, kifejezthesse. De e
szabadság ne legyen kiváltság mellet-
tünk, de ellenünk sem.

A katolicizmus a közös szabadsá-
got kéri csak, azon szabadságot, melyet
ő mindenkinek szivesen megad,
midőn a vallásenyjogosság nagy elveit
elfogadja.

A protestansok Ausztriában hason-
ló helyzettel bírtak, mint a kath. Po-
roszország vagy Erdélyben. Kőzjogi
érvényük nem volt. A patens adott csak
nekik némi jogosultságot.

Az új társadalomban, melyben min-
den vallásfelekezet csak úgy bírja jo-
gait biztosítva, ha elfogadja a minden-

kivel közös jog, és közös szabadság
föltételeit, a kath. vallás a pártfogolt
kegyelem kenyérétől elválk, melyet
sokszor a vallás annyi szenvedése és
megaláztatása árán szerzett meg, — s
a jog és szabadság örökségébe lép, melyet
töle elvenni semmi önkény sem le-
szzen képes.

Ez fog a vérig lealázott, legyalá-
zott katolikus papság sorsán is segí-
teni.

Igy itélem meg én a szentesített val-
lási törvények által szükségképp bekö-
vetkezendő változásokat.

Pest, május 27.

Érintettük tegnapi számunkban,
miszerint az emberiség culturalis fejlő-
désében a reactió törvényei után gyak-
ran tévutra jutnak a népek.

A természetszerű fejlődés és átalakulás
meggátálása erőszakra vezet, az
erőszakos megoldás az ellenkező vég-
letekig ragadja az embereket.

A vallásbeli szakadás első küzdel-
meinek hevében nemcsak a hitelvetek,
de a művészetet is megtámadta, a zenét,
képeket is kitiltotta a templom-
mókából.

Elmondottuk tegnapi számunkban,
miként lettek Franciaországban a szab-
adság nevében a municipaljogok sem-
mivé, s ma már mint történelmi tanul-
ság áll előttünk, hogy a túlvitt köz-
pontosítás a szabadságnak soha, min-
dig az absolutizmusnak támasza.

Az természetellenes fejlődési folya-
mat, midőn az egyén felszabadulása
az egyéni csoportulások jogvesztésére
vezet.

Ugyanazon szellem, mely a jogkü-
lönbségeket az egyénre nézve nem
túrte tovább, ellensége a hegemoniá-
nak is, és míg a fejlődés az egyénre
nézve déli irányban halad, nem várhat-
juk, hogy fajra, vallásra, municipiu-
mokra nézve északi irányban ala-
kuljon.

A francia forradalom óta lefolyt
idő arról nyújtott tanulságot, hogy a
parlamentarizmus maga nem elegendő
biztosítéka a népszabadságnak. Ezt
még más intézményekkel kell kiegészí-
teni s ezen intézmények a helyható-
sági rendszer jőzan szervezésében ke-
resendők.

Mire az európai culturállamokat
nehéz próbáltatások drága tanulságai
vezették, azt nálunk a helyzet saját-
szerűsége kezdetben kimutatta s meg-
alakította. Mire ott az elemeket idomi-
ni kell, arra nálunk az anyag telje-
sen kész, s a forma előnye úgy, mint
hátrányai tapasztalásból ismertek. És
ez roppant nyeresémény.

Az önállóság, és bizonyos tehetőségi
kör az ember szabadságra törek-
vő ösztönéből önkényt következnek. Ezt
attól megvonni nem is lehet, de nem is
volna jó, sőt azt helyesen rendezni ott
is tanácsos az állam érdekében, hol az
nem létezett.

Első láncszeme a társadalomnak a
család. Ez az első csoport, melynek
érdek közössége meg van, s hol több
egyén egy közösségben él. Már ebben
is fölfejlük az államélet kezdetleges
formáit, noha patriarchalis alakban.

Második láncszem a családok cso-
portjából áll elő, ez a község. Termé-
zetesen több független családok cso-
portja az érdekközösségnek tágabb
körűt nyit, s vannak czélok, melyeket
csak a családok együttesen, mint köz-
ség tagjai érhetnek el.

A község és állam igen nagy ugrást
képeznének egymáshoz, ha e két cso-
portulások közt nem léteznék az össze-
kötő tag t. i. a kerület vagy megye.

A csoportulások mindenik fokának
meg van saját rendeltetése a társadal-
mi élet folyamában, melyet csak az
teljesíthet helyesen. S e kiszabott kör-
ben az öntehetség azon jőzan postula-
tum, melyet attól megvonni nem lehet.

Es épen ebben van a központosítás
rendszerének a legnagyobb hátránya,
hogy t. i. oly működéseket, melyek a
községet, vagy a kerületet illetnék
göjosan, a maga körébe von, s rendel-
kezik igen természetesen főnáll.

Hogy is lehet a központi kormány-
tól várni, hogy az mindazon helybeli
viszonyok helyes ismeretével birjon, s

rendelkezhessék községek apró dol-
gaiban.

Ezen rendszernek szerencsétlen
következéseit soha gyakorlatilag nem
éreztek jobban, mint a Bach-korszak-
ban, hol a bécsi hivatalszobákból ren-
delkeztek távol vidékek ügyeirel, még
pedig idegen hivatalnokok legegyszerű-
ségei után.

De magunk saját nemzeti kormány-
nyát sem óvhatja meg semmi a fonák-
ságok természetes következeitől, ha
a központosítás rendszerét azon vona-
latul viszi, mint azt a jőzan elmélet
kimutatja; mert végkép localis érde-
kekben a helyi viszonyok oly részletes
ismerete s annyi minden apró érdekek
számbavétele kívánatik, mennyire köz-
ponti kormány nem képes, és oly kormány,
mely érdekeit ismeri, nem vállalkozhatik.

Ha pedig a tehetőségi kör mértékét
keressük, azt általánosságban könnyű
megtalálni.

Mindazon ügyek, melyek a község-
saját benső körében illetik, hol a
hatás annak körén túl nem terjed, a
község rendelkezése alá tartoznak.
Folytatólag.

Több községek érdekeit illető
ügyekben, de hol egy kerület határain
túl az érdeket nem terjed, ott a rendel-
kezési jog a megyét illeti.

Több kerületeket egyiránt érintő
ügyekben az intézkedési jog a központi
kormányhoz tartozik.

Természetesen, hogy a felügyeleti
jog a községek eljárását illetőleg a
megyét, ezeket illetőleg az államkormá-
nyt illeti, s a legfelsőbb oltalom helye
mindig és mindenben az államhatalom
marad.

Mind ezekből — fogja a tisztelt ol-
vasó kérdeni — mi következnek?

Azon történelmi alap, melyen fejlő-
désünk 1848-ig haladott, azon innen
fenn nem tartható. A nemes és polgár,
megyetag és várostag nevezeteknek
jogi értelme megszűnt. Község — le-
gyen az bármi nagy — és kerület
nem maradhatnak koordinált dolgok.
A város önálló hatóság kormányzati és
igazságszolgáltatási tekintetben és mint
helyi hatóság legyen az mindenkre ki-
vétel nélkül.

A kerület, vagy megye kormányzati
és igazságszolgáltatási hatósága csak
a városi körön túl kezdődhetik, mely
alá bizonyos ügyekben a kerület min-
den tagja egyiránt tartozik úgy, mint a
községben a község tagja.

Ha nem ezen alapnézetekből indu-
lunk ki az átalakítások nagy munká-
jában, szervezetünk mindig oly tarka-
ság marad, melyben az ó institúciók az
új eszmékkel tusában élnek, az ele-
mek jőzan összevegyülése, a teljes
joggyegylőség mindig hiányozni fog.

Beszélni fogunk városi és megyei
törvényszékekről, városi és megyei
közigazgatásról s isten adja miről.
De ennek következményei is megvan-
nak súlyosak s nagy horderejtiek.

A megyei adminisztrációt, a megyei
igazságszolgáltatást az ország fizeti a
közadóból. A városit a község maga.
A város lakosai ha élvezik is a köz-
ségi rendtartás oltalmát, mert a köz-
adóra másúnt fizetnek, a község terhei-
hez nem járulnak, és ezer anomáliák
fakadoznak ily zavart állapotból, me-
lyeket még is valahára megszüntetni
a törvényhozás feladata s talán 1848-ki
alapon a legégetőbb szükség.

Pest, május 24.

Tanszervekedés.

III.

(Dr. Cs.) Előbbi cikkemben megmo-
dotam azt, hogy municipális alkotmányunknál
fogva az állam nem lehet föltétlen intézője a
tanügynek; nem hivatkozván vallási jogokra,
hanem érveimet az ész és méltányosság szem-
pontjából választván, azon végeredményre
jutottam, hogy az egyház az állam emez in-
tézkedésében részt vegyen.

Azonban a tanoda fölügyeletében illető-
leg annak igazgatásában jelentékeny rész
jut a községnek.

De bezzeg halljuk a tanítók panasz-
dait: „Jaj neked szegény iskola, ha tanítója
a nép ingadozó kegyétől flugs. A nevelőinté-
zet eladatik kalmárok- és parasztagádzának,
melyek az iskolát a legkevesebbet követel-
nek elárverezik. stb.“

Nem tagadhatjuk, ilyen félelem a taní-
tók részéről csakugyan jogos; mert a jelen is
szolgáltatott példát arra, hogy némely köz-
ség csakugyan ily módon jár el tanítóival.
Igen, de az csakis egy történet, ha a köz-
ség föltétlen ura a tanodának, a mit mi ed-
digi fejtegetéseink nyomán nem tételzhet-
tünk, mitután a legfőbb ur az állam, a község
pedig mint másod rendű tényező szerepel.

Főadatunk tehát tisztába hozni: mily
rész engedhet az állam eszméje a
községeknek a tanoda fölügye-
lete, illetőleg igazgatásában.

Elméletileg a rendezett iskola köz-
ségei mindenestre legalkalmasabbak a ta-
noda igazgatására. Annyi bizonyos, hogy a
spartaik állásponjtja, mely szerint a gyer-
mekek 7 ik évtől fogva az állam által
az állami részére neveltetnek, a törté-
nelem által elíteltetett, a kor által tulzárnyal-
tatott s pedig jőgosan. Mert a modern állam
ban az egyének elvitáztatlan örök joga
tisztelében tartatik. Ha az emberi életnek
minden terhet az államra rakni akarók, nem
ténnek mást, mint a testek természetani
közös tulajdonságainak egyikét — a tét-
lenséget — az emberi nemre átruházni és
az által ebben az őnzést gyámolítani. Ek-
kor az új állam eszméje nem valósítható,
mert a terhek erejét megbénítják.

A törös demagóg ugyan mondhatja: A
tanoda általános s nyilvános,
egy gyermek sincsen onnan kizárva sem a
patricius fia, sem pedig a proletarius sarja;
azért a tanodának feltétlen ura — az ál-
lam. De nagyobb hatalom is van, s ez —
az élet. Az elmélet általános neptanodá-
kat alapít; azonban az élet ezen elméletet
kineveti és a különféle elemek számára kü-
lön tanodákat alakít.

A tanoda nem ignorálhatja büntetlenül
az életet, sőt a fönlévő viszonyokhoz kell al-
kalmazkodnia; ezen fönlévő viszonyok azon-
ban a jelenkori műveltség által
származott néposztályokban adat-
tak, ilyen pedig négy vagyon:

1) Az uralkodó osztály (uralko-
dók, magas hivatalnokok);

2) Az aristokratia, mely több okon-
nál egészen sajátos és önálló állást foglal
el az államban;

3) A tulajdonképeni középosztá-
ly; azaz a művelt és szabad állampolgá-
rok, mely különösen szellemi tevékenységet
fejt ki (hivatalnokok, tisztek, ügyvédek, or-
vosok, gyógyszerészek, írók, művészek, nagy-
kereskedők, gyárnokok, földbirtokosok stb.)

4) A legalsóbb néposztály s
pedig

a) a mezei gazdák,
b) az ipartűzők;
c) a szolgák s ha szabad így szóla-
nunk,

d) a proletariusok.

A négy nagy néposztály mindegyike kü-
lön tanodákat igényel. A két első (az egye-
tem kivételével) legtöbbször magánoktatást
évezet. A harmadik osztály középtanodák,
egyetem, akademia stb. tanintézetek által
nyeri kiképezetést.

Hol nyeri azonban a felette fontos ne-
gyedik osztály, mely számára nézve a három
első jóval túlhaladja, a neki szükséges mű-
veltséget? — A néptanodában (hisz ezek
képezik a népet a szónak szorosabb érte-
lében) Ha ezen tanoda hiányzik, az egész
negyedik osztály műveltség nélkül maradna.
(Műveltség alatt mindenkor erkölcsös-vallás-
os nevelést s az elkertilhetlen ismereteket
értem, mely a negyedik osztály polgárától is
megkívánatik.) A három első osztály fia
csak elvéve jut a néptanodába. Ennélfogva
a néptanoda azon intézet, mely
a negyedik néposztályt (mezei gazdák,
ipartűzők, szolgák stb) a szükséges mű-
veltséggel s pedig az általános
emberivel ép úgy, mint a gyá-
korlatival felruházza.

Ha már most consequentiákat akaránk
vonni, azt kellene mondanunk, hogy a ne-
gyedik osztály tagjai hivatják az iskola-
községet képezni és az iskola kormányát ke-
zelní. — Ha azonban a műveltség azon állás-
pontját tekintjük, melyre a negyedik osztály
hasánkban eddig fölvergődött, azon fontos
igazságot tapasztaljuk: hogy e néposztá-
ly még nem éretttarra, miszerint
a tanodát önállóan igazgassa.

Innen következik, hogy a negyedik
osztály nem képes arra, miszerint
a néptanodát egy maga igazgassa,
miként azt a német paedagogusok nagy
része (Mager, Diesterweg, Lüben Stoy stb.)
követeli; s azért

az állam főintézője a tanügy.

nek a főkormányban az egyház
rész vesz, a községek pedig a
selfgovernment szellemében
mint másodrendű tényezők ille-
tőleg alsó tanhatóságok szere-
peltek.

Igen veszélyes volna az államnak a ta-
noda föltétlenül jogot adni. Mert a pár-
tok által ide s tova hányatva, a tanoda hiva-
tásának nem élhetne.

A tisztán állami tanoda veszélyes centra-
lisatio, és sokszoros kormányozásnak vagyon
alávétve, a hol a tanítók gyakran politikai
hitvallásuk szerint léptetnek elő. Hogy az
államkormány ezen káros hatásai egyszony-
ban tartassanak, a község beszólása okvet-
lenül kívánatos. A községek részvéte a
kormányban érdeket költ a tanoda irányá-
ba. A tanoda a község öröme s büszke-
sége lesz, s akkor virágzásnak is indul a
tanügy.

Országgyűlési tudósítások.

Előleges ismertetés a képviselőház máj. 27-iki üléséből.

A képviselőház mai ülésében Bujano-
vics Sándor, mint a központi bizottság elő-
adója, olvassa e bizottságnak a Poroszorszá-
gal kötött kereskedelmi és vámszerződés tár-
gyában készített jelentését. A bizottság a
szerződést el fogadásra ajánlja a képviselő-
háznak, tekintve azonban az abban használt
czimzéseket és területi elnevezéseket, közp.
bizottság azokban Magyarország közjogi ál-
lását és államiságát nem látja kifejezve, en-
nélfogva azokat elfogadásra nem ajánlja. —
Azonban megnyugvással vette a bizottság a
miniszterium azon nyilatkozatát, hogy e czim-
mezések és területi elnevezések ő felsége be-
leegyezésével következőkkel válthatók fel:
E helyett „ő császári királyi apostoli felsége“
tétetik. „Ő felsége a triai császár és Magyar-
ország apostoli királya“; „az osztrák monar-
chia államban“ helyett teendő: ő cs. kir.
apostoli felsége mindkét állama területén.“

Ezután Székely Gergely interpellálja
a közoktatási minisztert: szándékozik-e a
sepsi szentgyörgyi „Gränz Normal Schule“
nek helyiségét a helyét hittek tanodai cél-
jaira átadatni? — A miniszter a választ e
jővő hétre ígéri.

Ezután Horváth Boldizsár miniszter
válaszol két korábban Gull és Stoll által hoz-
zája intézett interpellációkra. Ezei az ülés
eloszlott.

Képviselőkháza máj. 26. d. e. 10 órákor.

Elnök: Szentiványi Károly, jegyző: Rá-
day László gr. A kormány részéről jelen van-
nak: Mikó Imre gr., Lónyay Menyhért és
Horváth Boldizsár.

A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása
és hitelesítése után elnök bejelenti az időköz-
ben beérkezett kérvényeket, Níkolics Sándor
képviselőnek két heti szabadságidőt kéro
folyamodványát és Sulyok Mór lemondó
levelét.

Ná n á s s y Ignác a választókerületéhez
tartozó Dorogháza község részéről terjeszt elő
egy kérvényt.

Hasonlóképp D o m a h i d y Ferencz
Szathmár megye Nyírmegyes községe részé-
ről ar urbéri viszonyok rendezése tárgyában,
továbbá Marmaros szélén fekvő Húrgyefalva
részéről a község legeltetési és faizási jogát
illetőleg terjeszt elő ajánlólag két kérvényt.

Stáray Antal gr., mint a felsőház küll-
döttje, átnyújtja a felsőház legutóbbi ülés-
ben tárgyalás alá vett törvényjavaslatokról
szóló jegyzőkönyvi kivonatot, mely miután a
felsőház tagjai módosítványt sürgetnek, ki-
fog nyomatni és a ház tagjai közt szétoszt-
tatni.

Ezután Horváth Boldizsár igazságügy-
miniszter mutatja be néhány szó kíséretében
a honpolgárosításról szóló törvényjavaslatot
kérve a házat, hogy azt mielőbb kinyomatni
és az osztályokhoz tárgyalás végett utasítani
sziveskedjék.

Ezután napirendre térven a ház.

Királyi Pál a központi bizottsági
előadó olvassa a központi bizottságnak a zá-
kány-zágrábi, továbbá hatvan miskolci és
magyar éjszak-keleti vasút építésére vonat-
kozó törvényjavaslat és engedély-okmány ter-
vezetéről készített jelentését.

Elsőben is tárgyalás alá vétetvén a Hat-
vantól Zágrábig építendő vasútvonalnak épi-
tési szerződése, a czim a hat első § al együtt
változatlanul elfogadtatik.

A 7. § nál fölcsózá

Nyári Pál: Midőn az alföldi vasútra
vonatkozó szerződést tárgyaltuk, annak utolsó
pontjában foglaltatott körülbelül az, a mi
ittén a 7-ik szakaszban adatik elő. En ak-

nem használhat... az építési szerződés az elorolt módosítások szerint szövegező, az I. szám alatti mellékletben terjesztetik elő.

A szerződési szervezet megvitatása és megállapítása után a közp. bizottság második sorban a Zákánytól Zságráb, és a Hatvántól Miskolczig terjedő vasutonalakról szóló törvényjavaslatot vette tárgyalás alá.

Ezen vonalak elveit, vagyis a zákány-zságrábi illetőleg, a központi bizottság kijelenti, miként nagyon megnyugtatónak találta volna, ha a többi oldalról nyilvánított jogos óhaját, az által nyerhetnének kielégítést, hogy a buda-fiumei vonalnak a déli vonalból kiágazó pontján nem a jelentéktelen és fekvésére nézve sem kedvező Zákány helység, hanem ehelyett egy forgalmára, mint népességére és kereskedelmére fontosságára nézve sokkal tekintélyesebb, s ezen kiágazási pontot kiválólag alkalmas Nagy-Kanizsa város választotta volna.

A törvényjavaslatnak az előadott módosítások szerinti szövegezése a VII. melléklettel terjesztik elő.

A törvényjavaslatokhoz mellékelte, az általános-összegekről kiadandó vonalak építését és felszerelését szabályzó „feltételek-füzet”-re, mely cím szót a „bizottság a magyarországi „feltétel könyv” elnevezéssel ajánl felcserélni, a központi bizottság megemlíti, hogy mivel a kormány képviselője által tett kijelentés szerint is a közlekedésiügyi miniszteriummal egy általános vasuti törvényjavaslat már nemcsak munkában van, de rövid idő alatt az országgyűlés elé is fog terjesztetni, az itt előmunkott feltétel könyvnek országgyűlési tárgyalását nem javasolja, e helyett meghatalmazandónak véli a közmunka- és közlekedésiügyi minisztert, hogy addig, míg a törvényhozás az általános vasuti törvényt megalkotná, a bemutatott szabályokat, valamint a f. évi ápril 20-án kibocsátott, s a ház elé is terjesztett rendeletet — kormányhatóságilag léptethesse életbe.

Ezen indítvány határozati javaslat alakjában a II. sz. alatti melléklettel van előterjesztve.

A törvényjavaslatnak második része, vagyis a Hatvántól Miskolczig terjedő vasutonalnak tárgyalásába becsatlakozva, a központi bizottság ezt, mint olyat, mely régi óhaját és megérteit szűkszavúlag megírta, megfélemlít, általánosságban elfogadja. Tekintettel azonban a Gyöngyös és Eger városok által előterjesztett kívánalmakra, egyértelműleg a vasuti és pénzügyi bizottságokkal a ház által határozatilag kimondatni kéri, hogy:

A közmunka- és közlekedésiügyi miniszterium meghatalmaztaik, hogy a hatvan-miskolczi vasutonal végleges megállapításánál bírálat alá véve Gyöngyös városnak előterjesztett kérélmét, mely a most nevezett vonalat a városhoz közelebb vezetni kívánja, s ha e kérélmét olyannak találja, mely a kormány által javaslatba hozott vonalnak sem hosszát, sem költségét tetemesen nem növeli, s az országos forgalom érdekeit más szempontokból sem veszélyezteti: az építést Gyöngyös város kívánságának megfelelőleg eszközöltesse.

Hogy ezen vonal építésénél Eger város és vidéke érdekei szintén számításba jöjjenek; de egyszerűen az építés azon faszempontja se szenvedjen, hogy a fővonal Kápolna és Mezőkövesd közt a leggyengébb irányban vezetessék: a közmunka- és közlekedésiügyi miniszter meghatalmaztaik Eger városát a hatvan-miskolczi vonallal, valamely legalább hasonlóan mutatkozó ponton, szárnyvonal által hozni kapcsolatba oly módon, hogy ezen vonal a szükség és körülmények szerint idővel Egerből a gömri vasipar telepek felé folytathassék; ez okból az egri pályándvar hova építése miniszteri elhatározásnak tartatik fenn.

Ezen indítványok határozati javaslat alakjában a III. sz. alatti melléklettel vannak előterjesztve.

A törvényjavaslat egyes szakaszaira nézve a közp. bizottság szintén módosításokat indítványoz.

hozás minden fennakadás, s az adatok helyességére vonatkozó minden kételem nélkül, egy a javaslatba hozott feltételek egész és részletes átértékelésével intézkedhessék: szükségesség tartja a közp. bizottság ezen feltételi pontozatokat egybeazonosítva a rájuk vonatkozó jegyzőkönyvi megállapodásokkal, egy alakoszeri engedélyokmány tervezetbe foglalni, s a feltételeket szakaszokra osztva, az egész okmányt a biztos megvitására, s majd bevizsgálhatásra alkalmas szerkezetet adni.

E nézetet a kormány jelen volt képviselője Hollán Ernő államtitkár ur is osztván, egész készséggel vállalkozott a rendelkezésére álló szakos érőkkel a kívánt engedélyokmány tervezetnek a pontozatok és rá vonatkozó jegyzőkönyvi megállapodások szerinti összeállítására s bevizsgálhatásra okmány alakjábani szerkesztésére.

E készséges és szakavatott segítség mellett elkészített, a magy. éjszak-keleti vasutonal engedélyokmánytervezetét a közp. bizottság elfogadván, azt az V. sz. alatti melléklettel a t. ház elé terjeszti.

Végül felvévén a magyar éjszak-keleti vasut tárgyalás előterjesztett törvényjavaslatot, ezt általánosságban a közp. bizottság elfogadta: a hálózatnak zombor munkácsi szakaszára vonatkozólag azonban, melynek a határozatig leendő kiépítésénél a vállalkozó társaságnak — hasonlóan kedvező ajánlatok közt elsőbbségi jog fenntartása ígértetett — a közp. bizottság, esatlakozva a vasuti és pénzügyi bizottságok nézetéhez, határozatilag kijelentendők kéri, hogy a munkácsi pályának a határozatig való felépítése a jövő teendőjévé, ennek akkori elődöntésénél az elhatározás szabadságát az ország magának fenntartja.

Határozatilag kimondatni kéri még a bizottság; — intézkedjék a kormány, hogy a csapsátoraljai vonal bodrogközi része ügy építtessék, hogy az időszakonként bekövetkező vizaradások a pályára rombolólag ne hatnassanak, s az állam e tekintetben is megóva legyen a károsodások ellen; valamint intézkedjék a kormány, hogy ezen pályaszakaszon a földterület kisajátítása egyelőre csak egy vágyánu töltésre eszközöltessek.

Ezen indítvány határozati javaslat alakjában a VI. sz. alatti melléklettel terjesztik elő.

A törvényjavaslatokhoz mellékelte, az általános-összegekről kiadandó vonalak építését és felszerelését szabályzó „feltételek-füzet”-re, mely cím szót a „bizottság a magyarországi „feltétel könyv” elnevezéssel ajánl felcserélni, a központi bizottság megemlíti, hogy mivel a kormány képviselője által tett kijelentés szerint is a közlekedésiügyi miniszteriummal egy általános vasuti törvényjavaslat már nemcsak munkában van, de rövid idő alatt az országgyűlés elé is fog terjesztetni, az itt előmunkott feltétel könyvnek országgyűlési tárgyalását nem javasolja, e helyett meghatalmazandónak véli a közmunka- és közlekedésiügyi minisztert, hogy addig, míg a törvényhozás az általános vasuti törvényt megalkotná, a bemutatott szabályokat, valamint a f. évi ápril 20-án kibocsátott, s a ház elé is terjesztett rendeletet — kormányhatóságilag léptethesse életbe.

Ezen indítvány határozati javaslat alakjában a VIII. sz. alatti melléklettel terjesztik elő. Kelt Pesten, május 20-án 1862. K. I. r. ályi Pál, közp. bizottsági előadó.

Bécsi dolgok.

A reichsrath képv. házában a budget bizottsága f. hó 23-án tartott ülésében elfogadta Skene képviselő által előadott többségi fő jelentést a pénzügyi törvényjavaslatokhoz illetőleg. E főjelentés következő: A budget bizottsága a pénzügyi törvényjavaslatokat beható megfontolásnak vetette alá, vizsgálatainak végeredményét e főjelentéshez csatolt külön jelentésekben terjeszti a ház elé megvitatás és határozathozatal végett.

A bizottság minden előtt azon nézetben volt, hogy nem lenne tanácsos az adó-megajánlásokról három évre lemondani, s hogy tanácsos csak a folyó évi szükségletekről gondoskodni.

módosító indítványait elfogadja, következő indítványt tesz le a bizottság a ház asztalára:

A magas ház határozza el: A kormány felhívatik, az ezek folytán mutatkozó 1868-iki évi deficitnek a megadóztatás útján történő fedezésére haladék nélkül a megfelelő javaslatot a ház asztalára letenni.

A reichsrath alsóháza bőtfői ülésében elfogadta a közvetlen reichsrath választásokról szóló törvényjavaslatot.

Bécsi lapok közlik a budget bizottság részletes jelentését az államadósság czimnek átváltoztatásáról, s a következő megakarításokat mutatják ki:

A conversio alá nem eshető adósság kamata 7% jövedelmi adó levonása után tesz	97,583,780 ftot;
a bizottság javaslata szerint alakítva	81,426,188 „
a megakarítás:	16,157,592 ft.
A conversio alá nem eshető, de adó alá vonandó adósság czimnek a költségtérítésben felvételük	12,075,938 ftban,
25% levonása után	9,696,582 „
a megakarítás:	2,379,356 ft.
Törlesztés utáni megakarítás	8,051,706 ft.
A nyerevényadó felemelése után lesz	834,079 „
A magánlottók adója	150,000 „
Összes megakarítás tehát	27,572,733 ft.

A bizottság javaslata szerint a deficit 1868-ra a következőképp fedeztetnék:

A folyó év második felében eszközölt megakarítások

15 millió	
Pálinkaadó	2 „
Agio	1 „
Váltópénz	2 „
Függő adósság	25 „
Új adók által	8 „
Összesen	53 millió.

Kiemeljük a jelentés következő figyelemre méltó szavait: „A bizottság többsége azon nézetben volt, hogy méltóbb a szorult helyzetet bevallania, melyben az innessé bírdalmi fél van, s az operatívól, melyet az eddigi általános államadósságon végrehajtani kell, nyiltan mint reductióval elbánni.

Az új „Presse” szerint Bécsben május 24-én miniszteri tanács tartott, melyben egyetértve a magyar miniszterelnökkel véglegesen megállapított a védelmi törvényjavaslat. A bécsi miniszterium a sorkatonaságnál való szolgálatidőt csak két legfeljebb három évre akarta szabni, míg végre is hosszabb ellenállás után engedni kénytelenített az azon kívánságnak, hogy négy évre határozassák a szolgálati idő.

LAPSZEMLE.

Ballagi Mór a „Hazánk” tegnapi számában, felszólal az interconfessionalis és közoktatási törvény halogatása ellen. Álláspontja, mint ez egészen természetes, protestáns, de egész reclame ja is a felekezeteinek egyházi és iskolai jogai és érdekei mellett küzd, melyek a törvényes rendezés késeése miatt sokat szenvednek.

„Ha szakadok akartok lenni, legyenek igazságok!” mondá Deák, s mi midőn a kath. egyház jogainak, szabadságainak a törvény ugyanazon biztosítékát követeljük, nem lennénk méltók a szabadság áldásaira, ha testvér felekezeteink jogai és érdekei iránt csak pillanatra is megszűnnének igazságosak lenni.

Különös találkozás a végleteknek! A protestánsok a rendezés ügyével éppen úgy és ott vannak, a hol a katolikusok, se-hogy és sehol.

Mig törvényhozásunk drága idejét a közjogi ügyek, a finanszialis kérdések veszik leginkább igénybe, a közoktatási érdek, melynek szerenés megoldásától függ a honpolgároknak a közjogi állapotok megérténi és betölteni tudó, ugy szintén a pénzügyi terheket elviselni, sőt e mellett még a szükséges nemzeti pénzerőt növelni képes qualificatioja — mondom a közoktatási kérdés csak a lapokból ismeretes.

A Ballagi ur panasza jogos és hazafias s mindazt, a mit saját felekezete részére kíván, a liberalis katolikusok tábora szíves készséggel írja alá. Nem csupán érdekből, hogy t. i. a kath. egyházi és iskolai ügyei így szintén rendezésbe jönnék, s a szabadság és jogélvezet ugyan azon mértékű követelhetjük a hatalomtól mi is, hanem patriotismusból és műveltségi tekintetekből is, mert féljük a szabadságot a művelésen nép kezében, s féljük a népet oly szabadságtól, mely kellő oktatást és nevelést adni nem képes.

solutisticus kormányrendszer minden maradványai alól felszabadítva látni, de különösen a protestánsoknak sokszoros okuk van ama késedelmezést igazi boszantásnak venni.

A protestans embert még a rozsz akarát sem vádolhatja azzal, hogy vázakozni nem tud és telhetetlen mohlósággal minden egy szerre kívánna léteitve látni.

De mikor valamely ügyre nézve az idők teljessége annyira bekövetkezett, hogy az mint túlléret gyümölcs, mely a fáról legkivánkozik, a legkisebb érintésre az embernek úgy szólna ölébe hull, mikor valamely eszme eltelbeléptése, mint a viszonyok természetes fejleménye, elutasíthatlan postulatummá vált, akkor a buzás-halogatás boszantó manoeuvre színét ölti és ne csodálkozzék senki, ha az illetők túrlélmüket vesztve, mindenfélét gyanyitani kezdenek.

S ime mi történik? A dolog fordultával az 1848 állítólagos restitutióját avval kezdik meg, hogy megjutalmazák azokat, kik mind elejétől fogva a nemzet egygyelétéle általi erősödésnek és függetlenségének ellenzői voltak: visszahelyezik a katolikus főpápságot minden kiváltságaikba a nélkül, hogy a protestánsok jogos igényeiről csak szó is volna, és ha ezek folytan előforduló ultramontanituskapások ellen a protestans ember felsőbb helyre folyamodik, má is csak úgy, mint azelőtt, az üldözések korában kelt királyi utimatumokra való hivatkozások döntenek a legfontosabb kérdésekben.

Midőn B. ur itt idézett soraiban a kath. ügyről nyilvánított nézetét olvastuk, magunk is meglepettünk. Mibe helyzetetett vissza a kath. főpápság? valóban nem tudjuk. De öszintén szólna, talán helyesebb lesz vala, ha ezen rövid vonatkozás a ezikkől kimarad. Nem lett volna annak még csak vallásbeli gyűlöletesség színe sem. A szabadelvű szellemekhez ez illőbb, az ügyre magára hasznosabb.

Ha kath. főpápság valamit kapott volna az új aerától, azt talán a katolikusok észrevehették volna, vagy legalább az alsó pápság. De bizon mi is felső és alsó pápságotól, a hívek és egyházunk szintén csak a jobb állapotok várakozására vagyunk utalva!

INTÉZETEK S EGYLETEK.

Az állatkerti részvénytársulat múlt vasárnap délelőtt tartotta meg évi közgyűlést az állatkertben Kubinyi Ágoston elnöke alatt, ki köszönetét nyilvánítván a személye iránti bizalmas megüsztelletésért, felhívta a közgyűlést, hogy mentse fel eddigi alelnök tisztségét; mert mint mondá, sokkal inkább szívén fekszik a társulat érdeke, mint hogy azt, ezen hivatala megtartásával, melynek rendkívüli elfoglaltsága, s gyakori utazásai által alig fogna megfelelni, szenvedni engedhetlen. Kubinyi Ágoston urnak az alelnökségről lemondása elfogadottat ugyan, de egyuttal megválasztott örökös tiszteletbeli elnöknek. A társulat vagyoni állásának eredménye, mint az előadott kimutatásokból kitűnik, nem hasonlítható ugyan némely az utolsó időben nálunk tisztán nyereszkesedésre alakult vállalatokéihoz, hanem azért sokkal jobb, mint azt az elterjedt hírek után hinni lehetett volna; miután az üzletből eredő bevételek által a kiadások csaknem tökéletesen fedezve vannak. Dícsérettel említhető még meg a részvényesek azon egész készséggel hozott határozata, hogy a szabad bejárásan kívül egyéb hasznát osztalék fejében nem kívánják. A társulat elnökének Szabó József tanár választott meg. Alelnökének Fuchs Gusztáv, Gschwindt Mihály és Karlovsky Zsigmond urak. — Részünkről csak elismeréstnek nyilvánítjuk a részvényeseknek ezen önzetlen egyszerűségét, s reméljük is, hogy az intézet így buzogás mellett mielőbb szép virágzásnak fog örüdeni.

A magyar tudományos akadémiának május 25-iki ülésénél Horváth Cyrill elnöklete alatt igen kevés közönség jelent meg. Kun Géza gróf egy értekezést olvasott föl a „sémí névszók számviszonyairól”, mely másfél óráig tartott. Ezen felolvasás után a folyó ügyek kerültek szőnyegre. Valaki Voltaire „Zairo” janak fordítását küldte be, azonban az mint rozsz visszautasított. A Habereón Jonathas Aristotelesnek megbírlására kijelölt két tag egyike kérvén, mentené az Akadémia e funkciótól, helyébe Télyfi Istvánt kéri föl. Ez szabadkozik. Hunfalvy Pál azonban felláll, nem fogadja el a kifogásokat és kapacitálva Télyfit, mire ez nagy meglepődés közl lell.

Az akadémiának titkár most Waldstein gróf az akadémiának tett nevezetes ajándékát jelenti be. Ez adomány 200 aquarell festményből álló gyűjtemény, melyet a gróf Bécsben szerzett meg. E gyűjteményben Felső Magyarország van leginkább képviselve a Kárpát vidékek legszébb pontjaival és Szabó tudományos értékét is kiemelte, a mennyiben nevezetes geologiai pontokat foglal magában. — Megjelentek. Bohus Szőgyényi asszony azon 149 bölyg nevet küldi be, kik az akadémiai szőnyeg kihimzésében közreműködtek. Toldy Ferencz fotografikák után kérdezősködött. Széchenyi Szentrey Andrásné végre-

deleltleg 1000 frtot hagyományoz az akadémiának, de mindenféle complicit feltételek mellett. Ezzel a gyillés véget ért.

A honvédegyleti elhatározatot Perzel Mórt, mintán a nála levő egyleti tárgyakat újabb felszólításra sem adta ki, most már törvényes hatóság közbenjárásával szőlőni fel, s ha mégis vonakodnék, ez ügyet orsz. gyűlés elé vinni. A Mikár által a muzeumba tett honvédelmek visszakértenek, jegyzőkönyvbe vétetnek, s ugy tétetnek ismét oda vissza. A bizottság pénztárában összesen 27 kr levén, Beniczky, Patay és Kiss Miskolc (képriselő) 400 frtnak a takarékné pénztárnál felvételére felbatalmaztatnak. Albizottmány küldetett k a honvédelmi ügy feletti véleményadásra, és egy másik azon czélra, hogy a Budánál elcsesett honvédek sírja fölött állítandó emlékfőltt Budavárossal, a kaszinóval, a fővárosi két honvédegylettel és más egyletekkel érintkezzék.

UJDONSÁGOK.

Pest, május 27.

Király ő Felsege a császár f. hó 25-én azon iparosokhoz, kik a párisi iparmű kiállításon versenyeztek. Következő beszédet intézett: „Valamint alkalom volt Párisban egyeseknek köszönetemet kifejezmem, egy örököl, hogy jelenleg egytítesen közösen lehetem meg önöknek ama buzgaluát, melylyel a kiállítás részt venni törekedtek. Különösen ösztönöz erre engem azon vizsgálató tapasztalat, hogy ausztrianak iparosai a néhez idők sulya alatt is, nem lankadtak, hanem földadatukat akkint elődolták meg, hogy reá teljesen büszkének érezhetem magamat. A miért is mind azon kitüntetések, melyeket teljes örömeimből adék egyeseknek megítéltésére és kitüntetésére, ausztrianak egész iparát tisztelik és illetik, mely megmutatá, mit tud ausztria tenni, ha akar. E biztosít engem arról, hogy földadatokat, melyet magamnak kilttük, bevégzeudem, — erősen el vagyok határozva, hogy földadatom megoldásának pályájáról soha le nem térek, s remélem, hogy e pályán ausztria a legkielegítőbb jövőhez vezetendem. Ismételve köszönetemet és elismerésemet fejezem ki önöknek hazafias szolgálataikért.”

A pénzügyminiszterium részéről intézkedés történt, hogy a só árának legközelebb kilátásba helyezett leszállítása okból az ország egyes vidékein bekövetkező sőtáhiány meggátolására minden pénzügyi kényteltség hi nélküli kereskedőkkel egyezkedés jöjjön létre, melynél fogva ezen kereskedők a só ára leszállításáig is raktárakban anyai sók fognak tartani, hogy ezáltal a közönség szükségese fedezve legyen; ezen kereskedőknek, az olecsóbb sár beálltakor raktárakban készletben találandó sóért a miniszterterium ármentérisést biztosítván. Szóljáljon ezen közlésemre a közönség megnyugtatóására.

Mednyánszky Sándor volt honvédelvezredes e napokban tért vissza külföldi szaktüzetéséből hazájába. Azon számtalozott egyike volt ő, kik szilárd jellem s igyekezetük által a külföldön is becsillést tudtak számukra kivívni. Több éven át Londonban élt, hol nemcsak a kereskedelmi téren szilárd állást biztosita magának, de „Rural and Historical Gleanings from Eastern Europe.” czimű műve által az angol irok becsillését nyerte meg. E munkája három kiadást ért el, s nemcsak a magyar nyelven is meg fog jelenni.

Deák Ferencz. Türr István és Klapka György — őt a bajai kasinó disztalogokká választá meg; az illető oklevél átadásával megbizott L a t i n o v i c s Gábor prépost és Nyers Lajos Bács-megyé t főjegyzője tegnap nyújták át az illetőknek ezen okiratokat.

Kossuth Lajos lemondása folytán Pécs város képviselő nélkül van. Az ottani választók, ugy látszik már meguntak azon állapotot, mert egyik pécsi polgár nyílt levelet bocsátott ki, melyben felhívja polgártársait, sorakozzanak oly képviselő megválasztására végett, ki a város kebléből való, annak és az országának érdekében működni kész, s nem titatásúll használja fel e komoly ügyet. Ez iránt — mint a „Pesti N.” írja — e hó 24-ken már értekezlet is tartottat.

A nagykörsői zavargók büntetése f. hó 23-án mondatott ki a Földvár Gyábor alispán elnökelete alatt tartott törvényszék által. A 25 elfogottak közül 26 felmentették, Szabó János 5 évi súlyos börtönnre, két napi börtölet betenkent, Farkas József és Szlész Ferencz két évi börtönnre, Kenczeres J. 1 1/2 évi, Nagy Károly egy és negyed évi, Czura, Szabó, Magyar János egy évi börtönnre, Villám Sándor hat hónapi, a többiek 3 havi, 2 havi és 1 havi börtönnre ítéltettek. Az ítélet kihirdetése nyilvánosan történt, s az elnök egy alkalmi beszédet mondott a rendbontás felett. A katonaság ismét elhagyta a várost.

A baloldali kör máj 25-ki delütáni gyűlésén az „Igazmondó” czimű heti néplapot saját pártközlönyének nyilatkozattata, s annak mind munkálátok és közíremények által érdekesbítését, mind pedig kiki saját köreben terjesztését elhatározta.

Az ungi felvidék inségesének felségelésére, részint élelmészere könyörgődmányként, részint vető ügy kölcsönként, — a kormány 4000 ftot adományozott.

A hétszemélyes tábla a napokban hozott határozatával a zsidó esküfömla kérdését akként dönté el, hogy minden zsidó a hitet felteti kalappal és jobb kezét a bibliára téve tartozik letenni.

Radnótfay ur helyett — mint a „Sz.” k írja — az intendatúrát a nemzet színháznál ideiglenesen gr. R a d a y Gedeon vállalta el.

Budán egy gazdag kén- és mészpát telepet fedeztek fel. Az első 3 1/2 lábnyi vastagságban terjed el Promontor felé.

A marhavész, a mint legközelebb a kereskedelmi miniszteriumot értesítették,

Vörösvárat Buda mellett, s Láziban Veszprémnyében ült ki.

A sajtóbiztosítók, melyek eddig az állami pénztárnál voltak letéve és kezelve, a m. k. pénzügyminiszterium rendelete folytán legközelebb az illető városi letévtábla fognak átszolgáltatni.

Pest megye rendes és tiszteletbeli orvosai f. hó 24-én testületileg tisztelegtek dr. Balassa tanár úrnál jubileuma alkalmából; dr. Kajdacs István megyei központi főorvos vezérlete alatt; ki az ünnepelt lelkes szakban tövözölte és egyszersmind meleg köszönetet mondott a szegény tanuló részére tett 10.000 frnyi alapítványért. Az ünnepelt tanár meghatottan válaszolt. — Kedvesen lepte meg a tisztelőket, midőn közölték dr. Kátay Gábor, a Nagy-Küküllő főorvosa kilépett és az érdemús tanárt tövözölte. — Emelte az ünnepelt azon körülmény, hogy a megye legtovább vidékeiről is megjelentek a mester egykori tanítványai, hálójokat és tiszteletüket bemutatandók.

Az első erdélyi vasút építése anyára haladt már, hogy a Zám és M. lye közti terület legnagyobb részén a sínek is vannak rakva. Radaára már 20 locomotiv érkezett egyéb felszerelési eszközökkel együtt, s csak egy része az egész vállalatnak van még oly hátra maradvány, hogy a szerződés szerinti építési határidő f. é. július elsejéig nem lehet megtartani. Ezen jelentékeny kérdésnek főoka a Maros folyamán Branyicska mellett építendő hid. az alvinczi és károlyhegyi pályaudvarok már majdnem egészen fedél alatt vannak s nemokára teljesen felépítve leendnek. Úgy amint a munka most áll, az egész vonal megnyitása augusztus hó második felében fog bízhetőleg bekövetkezni.

VEGYES.

Ma délelőtt graduáltott a bölcseleti tudorság K u n e V i l m o s pre.nontrei kanonok s szombathelyi tanár ur. A nagy szorgalmu és kitűnő készségű férfiiban a szaktudomány egyik legreménydusabb bajnokát, a magyar ifjúság nemes barátját, s a hazai oktatásügy egyik méltó képviselőjét üdvözli. — Szívvel gratulálunk.

KÜLFÖLD.

Franciaország. A francia kormány lap megjegyzései után ítélve, melyekkel a porosz trónbeszédet kíséri, a hivatalos hangulat Franciaországban rendkívül békés. Még a katonai lapok is azt szerenczét bizonyítgatni, hogy a chalonsi tábor főparancsnokának szavai semmiféle aggasztó politikai jelentőséggel nem bírnak. Mindazáltal egy katonai lap a következő jelentést teszi köz-

zé: „Berger és Levault könyvkereskedésében most egy rendkívül nevezetes tékép jelent meg, mely a porosz hadsereg fölállítását Németországban mutatja. Ezen tékép figyelmes szemléléséből kitétnék, hogy a Franciaországba legközelebb álló három hadosztály a legszámasabb és legfogdosabbban szervezett is egyszersmind. A német vasutáló három főága azoz szög élén találkoznak, mely által a porosz tartományok határaitak fenyegetni látszanak. Ezen téképől világosan kitétnék, hogy az éjszak-német szövetség három hadosztálya nem szándéktalanul választott a számára névze legerősebb és legjobban szervezett szövetségi hadosztályokból. De akármint legyen is az, annyi bizonyos, hogy ezen történelmi okmány ma Franciaországra névze komoly érdekekkel bír.

Angolország. Az alsóház f. hó 21-én tartott ülésében a belügyminiszter kijelenti, hogy a legközelebbi ülésben indítványozni fogja, miszerint Gladstone fölfüggesztési javaslatát a második olvasáskor vetessék el. Disraeli kifejté azoz eljárást, melyet a kormány a skót reformjavaslat ügyében f. hó 18-án tartott szavazás után szándékozik követni. Miután szivesen elismeri ama nemeslelkű támogatást, melyben a skót szabadellenesek a múlt évben a kormányt az angol reformjavaslat válságos pontjainál részesítették, s miután másrésről kijelenté, hogy a kormány Skótszág jogos igényeit kielégíteni igyekezett, a f. hó 18-án előfordult jeleneteket fölött tart szemlét. Sem Baxter, sem Knigthlei módosítványa nem teszik a kormányt, azonban az utóbbi mégis igyekszik gyakorlati hatályt szerezni mindannak, mit a ház jónak vél elfogadni. De Bouverie módosítványa egyenesen a házberlethez kötött szavazatjogra vezetne, s a kormány melyen fájlatja annak a bizottmány általi elfogadtatását.

Azonban a kormány azt tartja, hogy a f. hó 18-án tartott szavazás elsietve történt, s annál tetemes félreértés létezett. A házat arra figyelmezteti, hogy ezen módosítvány komoly hatással lenne a kormány eljárására, annak a javaslat keresztülvételé iránti felelősségét illetőleg. Ezért ő reméli, hogy a bizottmány újra fontolóra veendő határozatát. Ő nem a kitérőt záradékok visszaállítását, hanem oly szavak beiktatását indítványozza, melyeknél fogva senki sem fogja szavazni, ki az adókat meg nem fizette. Végül azon reményét fejezi ki, hogy kölcsönös engedékenység által a skót reformjavaslat néhány nap alatt sikerteljes befejezésre fog juttatni.

Wyndham azt mondja, hogy a miniszter elnök nyilatkozata kielégítőbb lett volna, ha annak kijelentése által lett volna kisérvé, hogy le fog mondani az általa javasolt eljárást el nem fogadtatása esetében. Szemlét tartván a legutóbbi hetek eseményei fölött, azt állítja, hogy a jelen ügyállás az ország megvetését vonja a háza, s a parlamentarizmus kormányzatot lehetetlenné teszi. Ily helyzet

ben a kormány pusztá részvénytársulattá válik, bizonyos számú személyek közti hivatalosztogatás végett.

Bright azt véli, hogy a skót tagok véleményének, kik öszhangulag pártolják Bouverie módosítványát, nagy nyomattal kell bírnia a ház előtt, ily természetű pont iránt. Miután Disraeli belenyugodott tiz „képviseleti központ“ megszületésébe, senki sem várhatta, hogy ő a skót reformjavaslat iránt bármi további nehézségeket tegyen. Mindazáltal, ha skót tagok valamely megoldást tudnak ki-gondolni, ő hozzájárul azok határozatához.

A helyzet általános jellemére térvén át, szónok megjegyzi, hogy a fő nehézség ma a „fölszólattal való fenyegetés“ből ered, mely alatt a ház működik. Hardy legutóbbi kijelentésére tévén célszázást, Disraeli arra int, hogy ne hozza a házat szüntelen ingerült ségbe. Egy kis feligazgatás egészséges ugyan, de hetenkint kétszer beálló válság nagyon sok a ház idegeire névze. Szerinte a fölfüg-gesztési javaslat az elfogadott Gladstone-féle javaslatok szükségképi eredménye, s az még akkor is szükséges volna, ha az állam egyháznak pusztá módosítása volna terbe véve, következésképp a kormányt semmi oka sincs annak ellenzésére.

Bouverie tagadja, hogy a 28-án tartott szavazásban bármily meglepetés, vagy félreértés létezzet volna, mivel az ő általa előterjesztett módosítvány a skót tagok által hosszas megfontolás alá vétettet, s az még husvét előtt be volt jelentve. Ő örülne rajta, ha a nehézségből valami kimenekülési utat tudnának találni, de a ház jól megfontolt határozatának pusztá megváltoztatását nem támogathatja. Azonban még egy fontosabb kérdés marad fön: miként vitessék tovább a királynő kormányt? Disraeli egy új megoldást — minoritász általi kormányzatot — talált föl, s úgy látszik, őt semmi vereség, és megaláztatás nem háborítja meg. De míg ő ily helyzetben marad, ell kell fogadnia a következményeket s nem kell saját akaratát állítani a többség ellenébe. Szónok keserűen kárhoztatja a jelen helyzetet, mint a korona névze lealázót, a kormányra névze szegyeenteljes, s az alsóház tagjaira névze le-rontó hatást.

Miután még többen igen hevesen megtámadták a kormány eljárását, Hardy azt válaszolja, hogy ha azok, kik a kormány ellen vádakot hoztak föl, azokat valóban hiszik, teljesen elmulasztják kötelességüket, ha nem tesznek tétstént lépéseket ily szegyeenteljes helyzet megszüntetése végett.

Osborne azt véli, hogy azoknak, kik oly hangosan beszélnek a parlament kötelességéről, ezen yomoru viták előidézése helyett várják határozott alakba kellene öntenök. Ő nem rokonszenven a kormányval de ha ő azok indokai iránt úgy vélekednék, mint Bouverie, haladéktalanul bizalmatlansági szavazatot indítványozna. Azonban ő reméli, hogy semmi bizalmatlansági szavazat sem fog in-

ditványoztatni, mivel a legészserűbb eljárás a skót és ir reformjavaslatokat keresztülvinni és lehető gyorsasággal megzabadulni ezen nyomoru parlamenttől.

Ezzel ezen rendkívül élénk s ingerült tárgyalás véget ért.

LEGUJABB.

Bécs, máj 26. Mühlfeld temetése roppant néptömeg részvéte és ünneplés pompával ment ma vége. A temetésen jelen voltak: Auersperg Giskra, Berger, Hasner miniszterek összes képviselők, a városi képviselők testület, a politikai egyletek és 2000 tanulóval több, kik közt voltak thesiau-nisták is. A temetési menetet 100 kocsinál több követte.

Bécs, máj 26. A mai „Abendpost“ az „U-Press“ azon párisi sürgönyét, hogy Franciaország az osztrák részről Románia ellen szándékol lépéseiben határozatlan, alaptalannak nyilvánítja és azt mondja: Franciaország, ugyszintén Anglia és a bécsi kabinet ldevonatkozó nyilatkozatát hasonló előzékenységgel fogadta.

Berlin, máj 26. A „Staatsanzeiger“ a „Morgn Post“ által jelentett birre megjegyzi, hogy Anglia azoz tőrekvésékről, hogy a legfegyverzés vétséssé eszközésbe, itt mit sem tudnak.

München, máj 26. Az alkotmány jubileumának alkalmából a király kiáltványt bo-csátott ki népéhez, melyben az alkotmány fenntartását mondja ki.

Mindkét kamara első elnökei érdemjellel díszítették fel.

Berlin, máj 26. A mai „Staatsanz.“ a „Debatte“ által közzétett hírt, hogy Anglia a vámparlament illetékessége ellen hivatalosan nyilatkozott, határozottan megczá-folja.

Páris, máj 26. A „Moniteur de l'Ar-mée“ Niel marsal jelentését közli. Jelentésében constatálja, a Chassepot puskák kitű-nőségét és azt mondja: Hasonlíthatlan tulajdonai a háborus fegyverek közt az első rangot biztosítják neki; az egész francia gyalogság már is Chassepot fegyverekkel van felfegyverezve és folytonos gyártás által naponként 1600 darab készül el.

London, máj 26. Barrett feni elítélt, ma akasztatt fel. — Az alsóházban Disraeli compromis indítványa az ir reformbill tárgyában elfogadtatt.

London, máj 25. Egy kormánystrőny szerint Napier Zallah felé vett útjában máj. 13-án az utóhaddal Antaloba érkezett. A 14 napon át tartott eszések az utakat járhatlanokká tették.

Belgrád, máj 25. A „Svetovid“ jelenti: A Bosniában fekvő Teसानban kitört fölkéles nagyobb mérvet ölt. Ocsman pasa lovassággal indult oda annak elnyomására.

Gazdaság és üzlet.

Pest, május 16. A gabona adásvevés kevés élénkséggel megy, mert kereskedők nem örömet adják meg a folyó árt, a gazdaközöniség pedig nem örömet enged. A gabonák ára azonban mégis lejjebb nyomott 5—10 kral, mi jele annak, hogy az eladó kezd járni a vevő után és nem fordítva — mikép rendén lenne.

Buza aradi 1000 m. 86 vm. 5.50 kr h. i. 600 m. 87 vm. 5.50 h. i. 1200 m. 86½ fns 5.55 h. i. Tiszai 3000 m. 87 fns 5.57 kp. 400 m. s n. 4. — nyug. vas. Nógrádi 500 m. 83 fns 5.10 nyug. vas. Bánáti 1000 m. 87 fns 5.40 id. gabn. vegy. 2800 m. 88 fns 5.85 id. 600 m. 85½ fns 5.30 kp. Budapesti 600 m. 84½ fns 5.10 h. i. — Gabna basonlőképen 5—10 kral lejjebb. Nagyvárad gabna 1000 m. 80 fontos 2.90 kp. nyugati vaspálya 500 m. 80 fns 3. — ész. vas. 700 m. 78—80 fns 2.95. Kétszeres szlavonai 900 m. 3.20 kp. haj. tengeri, szlavonai 1320 m. 82 fns 2.20 kp. nyug. vaspály. — Zab slavonai 1000 m. 50 fns 1.37 kp. ny. vasp. Zab olesóbban al udva 200 m. t rpe 1.50 kp.

Gyapjara névze sem mutatkozik jelentékeny adásvevés Br t t n n i tudósítások szerint ott a gyárosok nagyobb része már el van látva gyapjával nyírásig s általában várják a pesti Medárd vásárt, mely irányadó az osztrák gyapjupiaczokra névze. — Morvaországi jól mosott gyapju Br t t n b n 9) — 100 f r i ; szennyes 75—80 f r t. Glogauban a mostani gyapjuvásáron 6—8 talérral is alább keltek a gyapjuk mint tavai. A m s t e r d a m b a n az évnegyedés gyapju árverés bevezetésén az árak tavahoz képest jelentékenyen nem változtak; fötanulság lehet reánk névze, hogy az áruba bocsátott 31,168 gyöngy (Ballen) gyapju közt 22,672 gyöngy volt Buenos-Ayresből csak 37 Oroszországból s a többek is idegen világrészbeliek lévén magyarszági gyapjuról szó sem volt. B o r o s z l ó b ó l következő tudósítást hoznak a lapok: Daczára a nyírás kzeledetének és a vevők arra kiválólag irányuló figyelmének, a lefolyt héten mégis volt némi forgalmunk, mindeneml régi gyapjuból, melyek közt különösen kiemelendő, 600 mázsa oroszországi, mely az 50-es tallérok közepén adottot el.

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő: ZOVÁNYI J. MIHÁLY

T Ö Z S D E.

Pesti áru- és értéktőzsde május 26. é.			Magyar értékpapírok árkelete.			Bécsi börze május 26. é.			Részvények.			Felsőbbégi kötvények.		
Gabna-árak.	Suly-futók	Ár a mérfőnkint	Adva	Tartva	Adva	Tartva	Adva	Tartva	Adva	Tartva	Adva	Tartva	Adva	Tartva
Buza bányási	84-85	4 90-5 10	Pesti keresked. bank	650	655	Államadósság	Adva	Tartva	Nemzeti bank	698	700	1862. Erzsébet vasut	100.75	101.25
„ tiszai	87-88	5 65-5 75	Budai keresk. és sparb.	195	198	5% osztr. értékt.	52.30	52.50	Hitelintézet	182.10	182.20	1867. Államvasut	119.40	120.75
„ tiszai	84-85	4 90-5 15	Pesti iparbank	285	288	„ „ „ adómentes	56.80	56.90	Magyar hitelbank	80	80.50	Déli vasut	98.75	99
„ pesti	87-88	5 65-5 75	Pesti takarékpénztár	80 1/2	81	„ „ „ nemzeti kölcsön	61.35	61.45	Anglo-osztr. esc. társulat	602	60	Északi vasut	88.50	89.75
Kétszeres	84-85	4 90-5 10	Budai	1450	1500	„ „ „ metalliques	55.25	55.35	Cseh nyugati vasut	84.50	85	Tiszai vasut	—	—
Róza	87-88	5 65-5 75	Pannónia gőzmalom	1300	1310	1860 ki sorsjegy	79.90	79.90	Gal. Károly Lajos vasut	174	177	Gal. Károly Lajos vasut	95	95.25
Árpa serfőzésre	68-70	2.15-2.40	I-só budapesti gőzmalom	1640	1660	Magyar fölteherm. kötvény	76.25	75.75	Magyar észak vasut	1760	1765	Magyar észak vasut	—	—
„ etetésre	68-70	1.90-2.10	Budai gyár-telep	725	730	Bánáti	73.50	73.75	Lemberg csernov. vasut	76.60	77	Lemberg csernov. vasut	76.60	77
Zab	46-48	1.43-1.48	Concordia gőzmalom	387	390	Horvát	73	74	Erdélyi vasut	81.50	82	Erdélyi vasut	81.50	82
Ékercitza bányási	—	—	Budai királymalom	500	510	Erdélyi	70.50	71	Ausztr. Dunagőzhajóz. társ.	98.50	94	Ausztr. Dunagőzhajóz. társ.	98.50	94
„ „ „	—	—	Szegedi kivit. gőzmalom	620	630	Sorsjegyek	Adva	Tartva	Pesti lánchíd	—	—	Pesti lánchíd	—	—
Bab új	—	2.60-2.65	I. upesti ezeazinomít	605	610	Hitelintézet	100	131.75	Érték és pénz	Adva	Tartva	Frankfurti váltó	97.35	97.65
Köles	—	4.50-4.20	Pestbudai butorközny.	220	225	Dunagőzhajózási	98	94	Londoni váltó	116.70	116.85	Párizsi váltó	46.80	46.44
Röpose	—	5.75-6	Magyar biztosító-társulat	59	600	Budai	26.75	27	Cs. arany	5.6	5.67	Napoleon'or	9.31 1/2	9.32
Záloglevelek	Adva	Tartva	Pannónia viszonzbit-társ.	228	225	Eszterházy hg.	150	155	Egyleti tallér	1.71 1/4	1.72	Ezüst	114.60	114.80
Nemz. bank kisors. ezüst	97	97.30	Pesti biztosító-intézet	245	250	Salin	34.50	35						
Magyar földhitelintézeti	92.40	92.60	Magyar észak vasut	66	66 1/2	Pally	25.75	25.25						
Ausztriai	100.20	100.75	Pesti közuti vasálya	642	645	Claro	27.50	28.50						
			Kereskedelmi épület	390	400	St. Genois	23.75	24.25						
			Lánchíd	392	398	Windischgrätz	17.50	18.50						
			Alagut	80	81	Waldstein	21	22						
			Magyar földh. záloglevél	—	—	Keglevich	13.25	13.75						
			Pesti keresk. b. zálogl.	96 1/2	97									

H I R D E T É S E K.

Az első cs. kir. szabad. dunagőzhajózási társaság.

Alulirt igazgatóság tisztelettel jelenti, hogy a helyigözösök vasárnap folyó évi május hó 24-től fogva

Pest, Császárfürdő és O-Buda között

6 ó r á n k é n t

hétköznapokon reggeli 6 órától esti 8 óráig, vasárnap és ünnepnapokon reggeli 6 órától esti 9 óráig fognak közlekedni.

Pest, 1868. évi május hó 23-én.

Az első cs. k. szab. dunagőzhajózási társaság forgalmi igazgatósága Magyarországon.